

TRẢ BÀI KIỂM TRA VĂN HỌC

(*I tiết*)

I – MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

Giúp HS :

- Nắm vững hơn những kiến thức và kĩ năng văn học, những hiểu biết về nội dung và nghệ thuật của các văn bản đã học.
- Nhận ra được những chỗ mạnh, chỗ yếu và có hướng sửa chữa, khắc phục những lỗi trong bài viết của mình.

II – NHỮNG ĐIỂM CẦN LUU Ý

1. Về nội dung

Đề kiểm tra ở phần *Làm văn thường* yêu cầu viết theo một kiểu văn bản chính kết hợp với các kiểu bài khác. Về nội dung có cả những đề yêu cầu

huy động kiến thức, kĩ năng về đời sống,... Khác với bài kiểm tra ở phần Làm văn, bài kiểm tra này chỉ tập trung vào các kiến thức và kĩ năng đọc - hiểu các văn bản, tác phẩm đã học trong phần Văn học chủ yếu vẫn là những văn bản, tác phẩm đã học từ đầu thế kỷ XX đến Cách mạng tháng Tám 1945.

Dù tự ra đề hay lựa chọn một trong các đề ở SGK *Ngữ văn 11 Nâng cao* thì bài viết này cũng nhằm vào nhiệm vụ chính là kiểm tra những hiểu biết về văn bản – tác phẩm đã học qua thực hành viết bài.

Chính vì thế, đề văn, đáp án và những nhận xét, đánh giá ưu, nhược điểm của GV đối với bài viết của HS đều phải tập trung vào nhiệm vụ chính đã nêu. Tất nhiên ngoài nội dung chính, vẫn cần xem xét các kĩ năng viết nói chung, như bố cục (mở bài, thân bài, kết bài), các lỗi diễn đạt và trình bày của HS như ở bất cứ bài viết nào. SGK cũng đã nêu lên các yêu cầu để HS suy nghĩ, đối chiếu và tự nhận xét bài của chính mình theo các yêu cầu này.

2. Về phương pháp

Tiết trả bài có một ý nghĩa hết sức thiết thực và quan trọng trong việc dạy học văn. Nhưng trong thực tế, không ít GV chưa đầu tư nhiều cho tiết học này. Cần tránh tình trạng tiết trả bài chỉ là tiết công bố điểm của mỗi HS kèm theo một vài lời nhận xét chung chung và qua loa đại khái. Trong tiết học này, HS thường chỉ tập trung vào việc xem kết quả điểm, ít chú ý đến việc theo dõi, phân tích để nhận ra những ưu, nhược điểm trong bài viết của mình.

Muốn khắc phục được tình trạng trên, GV cần chăm và trả bài một cách nghiêm túc. Bám sát những yêu cầu của tiết trả bài đã nêu trong SGK để soạn giáo án cho phù hợp.

III – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY HỌC

Tham khảo tiến trình tổ chức dạy học của các tiết trả bài làm văn và tổ chức dạy học theo một số hoạt động sau :

1. Nêu lại đề và hướng dẫn HS phân tích, tìm hiểu đề, lập dàn ý

– GV yêu cầu HS nêu lại đề văn của bài đã làm, chỉnh sửa và lưu ý những điểm cần thiết về đề. Kết hợp liên hệ, so sánh và phân tích các đề văn trong SGK để thấy được mục đích, yêu cầu của các đề văn đã nêu.

– Yêu cầu HS phân tích đề, chỉ ra các yêu cầu về nội dung và hình thức của bài làm. Đề kiểm tra văn học gồm mấy phần ? Mỗi phần kiểm tra những

nội dung nào ? Hình thức kiểm tra có gì khác ? (Có các câu hỏi trắc nghiệm không ? Các câu trắc nghiệm kiểm tra những lĩnh vực kiến thức nào ? Có mấy câu tự luận ? Tự luận về vấn đề gì ? Nội dung chính mà bài viết cần tập trung làm nổi bật ? Phạm vi tư liệu để yêu cầu là gì ? Yêu cầu về hình thức trình bày (trả lời câu hỏi hay viết đoạn văn, bài văn ngắn),... Những kiến thức văn học (tác phẩm, văn học sử, lí luận văn học) ? Những kỹ năng viết và các thao tác nào cần vận dụng để làm đề kiểm tra văn học này ? (nhận diện, bối cảnh, chấm câu, dùng từ,... giải thích, chứng minh, phân tích, so sánh, đối chiếu, phản bác,...).

- Tổ chức cho HS thảo luận, xây dựng đáp án (dàn ý) cho bài viết.
- GV nhận xét và bổ sung cho hoàn chỉnh dàn ý và các yêu cầu cần đạt.

2. Nhận xét và đánh giá bài viết của HS

- GV cho HS tự nhận xét bài viết của mình qua việc đối chiếu với dàn ý và các yêu cầu vừa nêu. Bài viết đã đáp ứng được những yêu cầu nào ? Còn thiếu những gì ? Nếu viết lại thì sẽ bổ sung như thế nào ? Tự nhận xét về kỹ năng viết (hệ thống ý, diễn đạt, bối cảnh, trình bày, chữ viết, chính tả, ngữ pháp,...).

- GV nêu nhận xét, đánh giá của mình về bài viết của HS : ưu, nhược điểm, những lỗi cơ bản cần khắc phục (nhận xét chung và cho ví dụ cụ thể theo bài làm của HS).

3. Bổ sung và chữa lỗi của bài viết

- GV cho HS trao đổi hướng sửa chữa các lỗi về nội dung (ý và sắp xếp các ý, sự kết hợp các yếu tố kể, tả và biểu cảm), về hình thức (bối cảnh, trình bày, diễn đạt, chính tả, ngữ pháp,...).

- GV bổ sung, kết luận về hướng và cách sửa lỗi.

4. Biểu dương, nhắc nhở

GV có thể đọc một đoạn hoặc một bài văn hay đạt điểm cao để HS tham khảo. Cũng có thể nêu lên một vài sai sót tiêu biểu nhất mà nhiều HS mắc phải ở bài viết này để nhắc nhở chung cho cả lớp.